XXXVI. évfolyam. 118. szám. Csütörtök, 1904. junius 16.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: félévre 5 kor., negyedév 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ: BENEDEK JÁNOS.
POLITIKAI ROVATVEZETŐ: Dr. BOROSS LAJOS.
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debreczen, Főtér 42. szám. Lamprecht palota első emelet, az udvarban.

A matura.

— junius 16.

A vizsgák érája ez a junius hónap. Nagy esemény-számba megy a kis emberkék előtt egy-egy ilyen vizsganap, de még jobban érdekelnek bennünket és kell is, hogy érdekeljenek az évzáró vizsgák, hisz ezek a jövő nemzedék erőpróbái a tudomány pódiumán s ezekből alkotjuk meg magunknak a jövő nemzedék kulturális fejlődését. S daczára ennek, mégis akadnak emberek, akik a vizsgák eltörlése mellett harczolnak. Pedig hát ha bepillantunk egy kicsit a szülői lélekbe s mérlegeljük azt a különbséget, amit a szülő az évközben kiadott s az év végei bizonyitvány fontossága között tesz, könnyen megértjük s méltó pártfogásban részesitjük a vizsgák szükségét és életben maradását.

Ha már kiküszöbölésről van szó, talán arra a legutolsóra, amit maturának csufolnak, arra legjobb volna a halálos itéletet kimondani. Legkevésbbé sem akarunk ezzel érettségiző ifjainknak buzditást adni a matura minél alacsonyabb foku méltánylására, de jó lenne, ha az illetékes körök megfontolnák ennek a vizsgának szükségtelen voltát s erre mondanák ki: volt, nem lesz.

Mert hát ha azt az érettségit a bonczoló asztalra dobjuk, vagy, hogy ugy mondjuk: kémicze vegyelemezzük, olyan féle eredményre jutunk vele: nesze semmi, fogd meg jól. Maga a vizsga egy óriási drukk, amely szerencsével párosulva: örömben végződik, pechhel: pótvizsga vagy ismétlés. S mi az az érettségi bizonyitvány? Bizonyitvány, amely nem bizonyit semmit; mert esetleg, sőt sokszor birtokába jut egy éretlen egyén s nem tudja megszerezni az értelmileg nagyon is érett ifju s ezzel aztán el van vágva előtte a tudományos pálya, egy ferde intézmény megfoszt egy embert a jogtól, hogy diplomatikus pályán mozoghasson és érvényesithesse a tarsadalom részére a természettől neki ajándékozott magot, melyet gyümölcsözővé nem tehet, ki nem fejthet matura nélkül.

Kétséget sem szenved, hogy sok ember önszerencséje vagy szerencsétlenségének oka és főtényezője, de lehet némely halandó bármiféle éles elmével és tehetséggel felruházva, amelyet aztán a fölemelő ész, a nevelés és a jó példák kifejthetnek és a társadalom javára értékesithetnek, ha a szerencsétlen matura nincs ma a kezében, a legfelsőbb iskolák kapui zárva maradnak előtte és ő maga marad hétköznapi szürke emberkének. Hogy ezután ezzel mennyit vesztünk és hogy hány lángelme marad a véka alá rejtve, arról ugyan még statisztikát nem állitott össze senki, de a számuk nagyon könnyen elképzelhető.

Alig van ifju ember, akiben a jó és szép csirája fel nem találtatnék s hány van, akiben ezzel még a nagyra és nemesre törő lélek is párosul. De mit használ ez neki, ha előbbremenetelének utját állja egy saját hibáján kivül el nem gördithető akadály: az érettségi.

Ezt az akadályt kellene elháritani és nem azon törekedni, hogy az elemi iskolákban beszüntessük az egzámenteket. A vizsgák kellenek, jók és hasznosak, látjuk belőle, hogy mennyire és hogyan fejlődik ifjuságunk szellemi képessége. Kell a vizsga a középiskolában is, de nincs szükségünk egyre: az érettségire. Ha nem akarjuk a matura uramat megsérteni, hát azt mondjuk rája, hogy ha létezik, hát isten neki, de jobb lenne, ha nem létezne. Vannak államok, ahol ma már érettségi nincs és nem a tudományos, hanem az igazán tudományos ember sokkal több, mint nálunk.

Nem az érettségitől drukkoló ifjainknak akarunk hizelegni, hanem eléggé általános óhajt fejezünk ki akkor, midőn reméljük, hogy eljön majd az az idő is nálunk, mikor nem az érettségi bizonyitvány, hanem pusztán a szellemi képesség lesz a beléptijegy a diplomatikus pályára.

———

Villámháritó.

Irta: **Molnár Gyula.**

Bölényes 45 éves.
Terka 32 éves.
Kézdy 34 éves.

Elegáns női budoár. Az ablakredők le vannak bocsátva s csak gyér világosság hatolhat a szobába. Terka lenge pongyolában, hintaszékében ül s japán legyezővel legyezi magát, Bölényes le-föl jár izgatottan s már vagy tiz percz óta heves szemrehányásokkal szórakoztatja a feleségét.

Bölényes (belefáradt a le-fölnyargalázásba, egy székbe veti magát): Vannak emberi arczok, amelyek puszta látása is dühbe hoz. Ennek az Illésnek az ábrázatja felforralja a vérem. Ha már egyébért nem is, de az én egészségemre való tekintetből nem volna szabad őt elfogadnod!

Terka (nagyon nyugodtan, sőt egy nemével a kedélyességnek): Kedves Tódorkám! Állapodjunk meg kölcsönösen abban, hogy kinek az arczberendezése nem felel meg a vérmérsékletünknek... és gondoskodjunk róla, hogy ezuttal csak madártávlatról lássuk. Te ki nem állhatod Illésit, én dühbe gurulok, ha Kézdyt látom; te kikéred magadnak, hogy elfogadjam Perényit, én felkérlek, hogy dobd ki a házból az irodavezetődet; és igy tovább. Meglásd, milyen mulatságos lesz! Végül reánk kerül a sor: én kidoblak téged, te meg engem... Jó lesz?

Bölényes (bosszusan): Ugyan hagyj fel a rossz tréfákkal! Ami Kézdyt illeti... no, no... te végre is nem gyülölöd Kézdyt, ha tán annyira nem is imádod, mint ezt a majomképü Illésit.

Terka: Eltaláltad... Igazi majom fizimiska... és mégis féltékeny vagy reá...

Bölényes: Féltékeny? Egy állatkerti orangutángra? Ha egyedül lennétek ketten a földtekén, akkor se féltenélek tőle!... Te okos és jóizlésü asszony vagy, szereted Illésit, mint ahogy a kutyusokat, meg a czirmosokat szokás szeretni. De ebben is szem előtt kell tartani a jó izlést; hogy valaki mindennapos vendég legyen a háznál, reánktörjön telefonon és képes levelezőlapokkal, lekenyerezzen Kugler-bonbonokkal, szemem láttára és fülem hallatára sápitozzék, sóhajtozzék és szerelmes fintorokat vágjon — szóval, hogy ugy gerálja magát, mintha a... Egy szó annyi, mint száz — én ezzel az állapottal torkig vagyok! Ezen változtatni kell — érted?

Terka: Szegény ember!... Hiszen éppen ezért megbecsülhetetlen ez az ember, mert hogy hü kutyusként hever a lábainál, rendelkezéseimre aportiroz a szélrózsa minden irányából, sóvarog egy jó szóért, szolgálja a kedvtelésemet, fut, rohan a szabónőmhöz, a friseurnőmhöz, a szinházi jegyirodába, fiakker után... Ő az én fizetésnélküli komornyikom, ő az én fehér rabszolgám. S te ettől a nélkülözhetetlen eszköztől akarsz engem megfosztani? Nem, barátocskám! Végy el tőlem bármit és bárkit, de Illésit nem adom!

Bölényes (fölugrik a székéről s ismét rohanni kezd le föl a szobában): Nem adod, nem adod.. jó, hát nem adod!... Tudomásul veszem!

Terka: Persze, ha kedvedre történnék minden, akkor körülbástyáznál a te unalmas barátaiddal, akkor napestig ez a te Kézdy barátod dongana itt a fülem körül, aki olyan tolakodó, mint egy légy... Ennek az embernek azon a czimen, hogy a te barátod, sok meg van engedve. Illésit be sem bocsájtanám: ellenben Kézdy egyszerüen kopogtat és meg se várja, hogy kifussak innen, nyu-

A kegyelem.

— junius 16.

Szorongó szivvel vesszük körül a tizenhárom vasutast, akiket az állam negyvenezer ember bünbakjául ültetett a vádlottak padjára. A borongó felhőkön áttörő napsugár, a remény biztat bennünket, hogy felmentik őket s annyi meghurczoltatás, annyi szekatura után szabadon fognak lélegzeni. Ez bizonyos, ez nem lehet máskép. A dolgok logikus rendje kivánja azt, amelynek szükségét bizonyára érzi az az államhatalom, amely szuverénitásának az örve alatt ennek a tizenhárom embernek akarta vérét venni. Miért éppen ennek a tizenháromnak? Mi értjük a korményt, az államot. Kérdőre akarta vonni a magyar államvasutat azért a pár napig tartó nemzeti szerencsétlenségért. Joga volt hozzá. De vajjon a vasutat az a tizenhárom ember képviseli? Nem. Látható feje a kereskedelmi miniszter, az elnök-igazgató s egy pár üzletvezető, akik most egy ebéd utáni szieszta boldog nyugalmában mosolyogva gondolnak a vasutasok pörének végesélyeire. A bekötött szemü Justitia pedig bizonyára megcsóválja a fejét ezen a viszszásságon. Ha valaki oda illett a vádlottak padjára, azok voltak s nem ez a kérges tenyerü, agyonzaklatott tizenhárom ember.

Éppen ezért fel fogják őket menteni. És ez a felmentés isteni és emberi igazság szerint való leszen. De azt is bizonyosra veszszük, hogy az állam ezt a felmentést kegyelmi ténynek fogja bemutatni, s mint nagylelküséget igyekszik majd feltüntetni. Hogy micsoda czimen arrogálja majd magának ezt a jogot, sejtelmünk sincs róla. Az államhatalom, a kormány, egyszerü végrehajtó közege a törvénynek. Semmi más. Erre való jogát réges-régen átruházta a királyra, aki Szent István palástjának árnyékában gyakorolja ezt a bizonyára legszebb, legmagasztosabb fejedelmi érvényt.

Ha a kormánynak a kapkodás és az izetlenkedés napjaiban jut eszébe a kegyelmi tény, milyen másképpen alakult volna a vasutasok az abszurdumig vitt helyzete! A kegyelem mögött mindig ott lesz a vasutasok arczán a sáppadt düh, az epés keserüség. Mert érezni fogják, hogy a kegyelem nem a szeretet, hanem a kényszerüség jegyében született. És ez a tudat beleeszi magát a lelkekbe és kitörülhetetlen nyomai évtizedekig ott fognak kisérteni annak a negyvenezer embernek a lelkében, akik midőn kenyeret kértek: korbácsot kaptak.

A kegyelmi ténynek tehát nem lesz meg a várt hatása. Ezt a hatást elszalasztotta a kormány akkor, midőn a kegyelmi aktus ünnepélyes befolyását nem a Szent István palástja árnyékában rendezte, nem a királyra bizta. A király tiz szoborja nemzeti ünnep lett a Hentzi-ügy kinos jelenetei után s közelebb hozta a királyt a nemzethez s az a megpróbált nemzet élvezte a királyi sziv üditő melegét és fényét.

Micsoda fenséges jelenettől fosztott meg bennünket a kormány, mikor a kegyelem megadását nem bizta a királyra. Ha egy száz tagu deputációnak fogadása közben röppen el a királyi ajakról, egy nemzet éljene lett volna rá a valasz s a pörlekedő felek között senki sem lett volna vesztes. A kormánynál a hatalom, a felsőbbség öntudata maradt volna sértetlen, itt a zaklatott szivek látták volna egy szebb jövő hajnalát a trónról leáradó szeretet fényében. A mi fájdalmunk, a mi keserüségünk, hogy nem igy történt. Az állam és a vasutak pihegve állanak most félre a küzdőtérről s a fegyverszünet a kegyelem jegyében születik meg, amelynek megadásához annak joga, elfogadásában ennek öröme nincs.

A szemlaki forrongás.

A királyi ügyész a helyszinén.

— Saját tudósitónktól. —

— junius 16.

A helyzet Szemlakon változatlan, bár az ujabb jelentések inkább kedvezőek, mint aggasztók. Megjelent tegnap a községben dr. Meszlényi Antal királyi ügyész és Boksán Szevér pécskai szolgabiró, akik nagy erélylyel fogtak hozzá a vizsgálathoz.

A kir. ügyész mindenekelőtt a bérlőket hallgatta ki, Kövér Mártont, Róth Henriket, Istvánffy Bélát és Lukács Lászlót, aki egyedül visszaérkezett Szemlakra, hogy itt várja be a további fejleményeket. Különösen Istvánffy Béla vallott igen terhelőleg, aki hiven vázolta azt a terrorizmust, melylyel a lemondási nyilatkozat aláirására kényszeritették.

A bérlők után sorra következtek az uradalmi tisztek, majd a gazdasági cselédek, akiknek a vallomása azonban egyáltalán nem tárt fel bünügyi momentumot.

Bedrich János községi jegyző érdekes dolgokat mondott el, amelyek közelebbről világitották meg ezt a bonyolult ügyet. Kitünt az ő vallomásából, hogy a mozgalom inditó oka az, hogy Kövér Márton bérlőtársakat vett Nagylakról s a szemlakiak azt hitték, hogy igy minden előnytől, minden munkától és keresettől elesnek. Ezért követelik a maguk számára olyan rohamosan a bérletet.

A mozgalom vezetője Blezsár Márton vendéglős, akinek a korcsmájában hónapok óta nap-nap után összejöttek a szemlaki szocziálisták s minden tervüket itt állapitották meg. Elhatározásukra mindig nagy befolyással volt Blezsár. Vezértársa és hü követője Schäfer József községi biró, aki rendkivül hajhássza most a népszerüséget, mert ismét meg akarja szerezni a birói pálczát. Ők ketten a főkorifeusai a szemlaki szocziálizmusnak.

Mindkettőjüket kihallgatta a királyi ügyész, azonban egyértelmüleg tagadtak s ugy adták elő a dolgot, hogy ők csak kértek, de nem követeltek, fenyegetésekről pedig éppenséggel szó sem volt. Egyelőre szabadlábon hagyták őket.

Mig a községházán a kihallgatások tartottak, az utczán állandóan 500—600 főnyi tömeg tartózkodott, rendzavarás azonban nem történt s igy beavatkozásra sem volt ok. A községben 16 csendőr tartózkodik állandóan, akik minden lehetőségre felkészülten, állandóan czirkálnak felváltva éjjel-nappal.

Megérkezett Szemlakra dr. Györffy Gyula országgyülési képviselő is, aki a kisgazdák érdekeit fogja képviselni.

Kijelentette Györffy, hogy az ügyeket nem ismeri még, azonban informáltatni fogja magát, ami néhány napot vesz igénybe s csak azután kezd akczióba. Györffyt a nép nagy bizalommal fogadta.

Dr. Meszlényi Antal kir. ügyész még holnap, sőt tán holnapután is kinn marad a helyszinén, mert 40—50 embert kell még kihallgatnia. Ekkor aztán összegezi a vallomások tömegéből nyert impressziőit s ugy határoz a vádinditványra nézve.

---

godtan belép, leül bizalmasan közelembe s felém hajol, hogy szint' a leheletét érzem. Ilyesmit Illési nem merne megkoczkáztatni. Legyen aztán bármire szükségem — és ha a lábaihoz ejtenék valamit — Kézdy meg se moczczanna kényelmes ülőhelyéből. Illési rohanva szedné föl s odaadó szolgálatkészséggel teljesiti a legfárasztóbb kéréseimet. Tudd meg édes barátom, hogy a nők Éva anyánk óta kitüntetik az udvarias férfiakat... s a lusta medvéket pedig — amilyen ez a te Kézdy barátod — nem türik a közelükben.

Bölényes: Hát tudod mit? Lépjünk becsületes alkuba egymással, én föláldozom neked Kézdyt, kiadom neki az utját: te ellenben többé ne fogadd el a majomkirályt. No, áll az alku. Lásd, voltaképp ez a Kézdy nekem is terhemre van. Azt se tudom, hogy jutottam hozzá. A fiu valamiképp megszeretett... rendkivüli mód ragaszkodik hozzám... Talán imponál neki a modorom, a szellemem... a karakterem... Az igaz, én sem tagadhatom, hogy a fiu jellemes és ami fő: becsületes... él-hal értem... tüzbe menne érdekeimért. Már irodámnak is használ... klienseket is küldött... Ellenben Illési... maga is fiskális lévén, legjobb esetben is elcsenne tőlem valakit a maga számára, vagy belekukkantana a legbizalmasabb aktáimba... Itt a különbség Illési és Kézdy között!... De végre is... én kész vagyok áldozatot hozni a szeszélyeidnek — viszont azonban megkivánom, hogy az én méltányos kivánságaim is teljesittessenek.

Terka: Édes fiam, én nem alkuszom! Tartsd meg Kézdyt, én pedig megtartom állatkerti diszpéldanyomat!

Bölényes (kétségbeesett rezignáczióval): Tudtam... tudtam! Te végre is arra kényszeritesz, hogy duelláljak vele! Nemde!

Kopogtatás, nyomban utána megnyilik az ajtó s Kézdy, egy elegáns fesztelen modoru világfi lép be, akinek nyakcsokrából csak ugy árad a finom chipre.

Kézdy (rácsolva): Pardon... Zavarok? (Kezet szorit Bölényessel, majd közönyösen, csaknem félvállról üdvözli Terkát, aki unott arczczal és fintorral viszonozza.)

Bölényes (élénken): Szervusz Tibor! Hogy vagy Tiborkám?

Kézdy (átkarolja Bölényest): És te Tibor, hogy vagy öregem, hogy érzed magad?

Terka (elforditja fejét): Csak nem fognak bókolni egymásnak a fülem hallatára?

Bölényes: Nem, kedvesem, mert egy pillanatra mennem kell. Beszélgessetek addig. Én elintézem a postát. (Halkan Kézdy fülébe suttogja.) Boszankodtam e miatt az átkozott Illési miatt! Már megint itt volt? (Fenn.) Mulattasd néhány perczig a feleségemet! De vedd tudomásul, hogy ma egy kissé rosszkedvü.... viszontlátásra! (Halkan.) Odaborsoltam neki Illési miatt. (Elsiet az irodába.)

Kézdy (helyet foglal Terka közvetlen közelében): Csakugyan? Maga ma rosszkedvü volna?

Terka (komoly és szenvtelen, mig az ajtó be nem zárul, akkor hirtelen földerül, átfogja két kezével Kézdy vállait s halkan suttogja): Rossz fiu! Tegnap hol voltál? Majd megőrültem az unalomtól! Illési volt itt. Ha tudnád, hogy szerettem volna megfojtani! De fájdalom, szükségünk van reá... Ő ami — villámháritónk!

Terefere.

— junius 16.

Ma szinházi nap van. Előadásra kerül egy dráma és egy operett.

A dráma czime: *Folt, amely tisztit.* Tárgya az, hogy egy becsületben megőszült, de végelgyengülésben szenvedő szinházat addig toldoztak, foltoztak, mig a sok foltozás után végre egészen meg kell foltozni.

Az operett czime: *Varietas delectat.* Főszereplői: *Makó* Lajos és *Zilahi* Gyula.

Az előadást a változatosság kedvéért nem a szinház a közönségnek, hanem a közönség a szinháznak tartja.

*

Zilahi Gyula már beterjesztette a közgyülésnek első müsorát, amelyben társulatának tagjait egyenkint bemutatni gondolja. A tagok a szerepkörök szerint a következő darabokban fognak bemutatkozni a debreczeni közönség előtt:

Az igazgató: *A piros bugyelláris.*

A primadonna: *A makranczos hölgy.*

A szubrett: *A nők iskolája.*

A hős- és lyrai szerelmesek. *Felsült szerelmesek.*

A kedélyes apa: *Családi örömök.*

A naiva: *A baba.*

A bonvivant: *Tartalékos férj.*

Az anyaszinésznő: *A vén bakancsos.*

A kómikusok: *A két Kohn.*

A férfi kar: *A bor.*

A női kar: *Tiz leány, egy férj sem.*

A műsorban esetleges változtatást fentert magának az igazgatóság. Nincs kizárva, hogy darabváltozás lesz és az anyaszinésznő mutatja be *A babát*, a naiva meg *A vén bakancsost.*

Mákvirág.

Véres kabát.

Birkózás a rendőrökkel.

(Saját tudósitónktól.)

— junius 16.

A nagyváradi rendőrség titokzatos ügyben folytat nyomozást, amihez az első adatot a véletlen adta kezébe: egy veszedelmes gonosztevőt fogtak el, aki már többször meglakta a börtönt is s akinél egy véres kabátot találtak.

Tegnap délután ugy egy-két óra között, értesitették Kovács István nagypiacztéri őrszemet, hogy a Szarvassoron levő Rosenzveig-féle ház udvarán nagymennyiségü finom tollat kinál eladásra egy torzonborz, gyanus kinézésü alak. A rendőr azonnal oda sietett és megismerte, hogy a csavargó Bulzán János feketetábori rovott multu ember.

Egy piros csikos zsákban körülbelől százhusz korona értékü tollat akart potom áron eladni, a gyauus portékát azonban senki sem vette meg. A tollas zsák mellett volt egy ágyteritőbe burkolt asszony is.

Bulzán, amint a közelgő rendőrt meglátta, eldobta a tollat és eszeveszett futásnak eredt. A rendőr utána rohant s kiabálni kezdett:

— Fogják meg! Fogják meg!

Bulzán már mikor látta, hogy a rendőr nyomában van, a Szigfried-ház udvarába hajitotta a nála levő csomagot. Itt azonban a rendőr utólérte, kemény viaskodás támadt közöttük. Valóságos ökölharczot vivtak egymással. Bulzán torkaszakadtából kiáltott:

— Ereszszen el! Gazemberek! Meg akarnak ölni!

Ezután harapdálni kezdte a rendőr kezét, mig végre a központból kiküldött három rendőr ártalmatlanná tette a csavargót.

Ezután megkeresték az elhajitott csomagot. Rá is akadtak azonnal, a Szigfried-ház udvarán, ahova Bulzán behajitotta. A csomagban egy papi szalonkabátot, egy papi övet, egy prémes női kabátot, egy kék szalag csokrot, egy töltött 13 mm. revolvert és egy dobozban több töltényt találtak. A szalonkabáton fris vérnyomok vannak.

A rendőrségnél azonnal vallatóra fogták a gazficzkót, de ez a gyanus portékára vonatkozólag mindennemü felvilágositást megtagadott. A csavargót vallatás után lezárták, a rendőrség pedig a csendőrséggel egyetemben folyamatba tette a nyomozást. Lehet, hogy a véres kabát valami rejtélyes büntény nyomára fog vezetni.

NAPI HIREK.

A polgármester és a német átirat.

— Tisza István gróf erőszakos leirata Kovács József polgármesterhez. —

Debreczen, junius 16.

A képviselőházban nem egyszer panasz tárgyát képezi, hogy külképviseletünknél hiányzik a paritás. A konzulátusok a magyar hatóságokkal majdnem mindig németül levelezuek.

Természetes — mást várni nem is lehet — Tisza István gróf, belügyminiszter, ki olyan nagy magyarnak, hazafinak tartja és hirdeti magát és untalanul hangoztatja, hogy ő minden vonalon érvényt szerez a magyar nyelvnek, tagadja ezt és bőbeszédüséggel hangoztatja, hogy ha német átirat is érkezik a hatóságokhoz, az csak véletlen.

Hogy ez milyen valótlanság és hogy mennyire nem respektálja a magyar nyelv jogát éppen a belügyminiszter, *legfényesebb bizonyiléka az a törvénytelen és erőszakos leirat, mely Tisza István belügyminiszter sajátkezü aláirásával ma reggel érkezett Kovács József polgármesterhez.*

Ennek a felháboritó leiratnak előzményére emlékezhetik az olvasó közönség. Még a mult hóban a galatzi osztrák-magyar konzulátustól ékes német nyelven irva átirat érkezett a városhoz ez ügyben. A megkeresést azonban nem intézték el, mert *Kovács* József polgármester azzal küldötte vissza a megkeresést a konzulátushoz, hogy csakis magyar nyelvü átiratot intéz el, mert az osztrák-magyar konzulátus köteles a magyar hatóságokkal magyarul levelezni.

A polgármester eme hazafias és elismerést érdemlő cselekedete bántotta a tisztelt konzul urat, és ahelyett, hogy kötelességéhez hiven magyar megkeresést intézett volna a városhoz, panaszt emelt Tisza István belügyminiszter urnál, hogy a debreczeni polgármester nem akarja elintézni az ő *német* átiratát.

A *„hazafias“* és *„magyar“* belügyminiszter ezt szörnyü nagy véteknek tartja. Hogyan is meri egy városi hatóság elintézetlenül visszaküldeni az osztrák-magyar konzulátus német átiratát.

Meg kell akadályozni, hogy jövőben hasonló esetek ismétlődjenek abban a kurucz Debreczenben. Kapta magát tehát Tisza István belügyminiszter ur és erélyes leiratot intézett Debreczen város polgármesteréhez.

Az erőszakos és törvénytelen leirat ma reggel érkezett meg a városhoz és nagy megbotránkozást keltett.

A Tisza István sajátkezü aláirásával ellátott leirata felhivja a polgármestert, hogy a *német nyelvü átiratot köteles elintéztetni.*

Igy respektálja a belügyminiszter a magyar nyelv törvényes jogait.

Felhivjuk erre az erőszakos, hazafiatlan és törvényellenes eljárásra dr. Bakonyi Samu képviselőnk figyelmét, tegye szóvá a parlamentben Tisza belügyminiszter felháboritó és a magyar nyelvet meggyalázó leiratát.

—

— **Inség Balmazujvároson.** A kedvezőtlen időjárás okozta rossz esztendő szomoru előjelei már mutatkoznak megyénkben. — Mélyen megrenditő a balmazujvárosi mezei munkásnép helyzete, amelyet a község előljárósága tolmácsolt tegnap az alispán előtt. *Harangi* főbiró és *Kaszás* főjegyző személyesen adták elő *Rásó* Gyula alispánnak, hogy a lakosság egy jelentékeny része éhinséggel küzd, mert nincs munkája. Száz meg szá. odavaló munkás ostromolja az előljáróságot, hogy adjon munkát, adjon kenyeret. Nagyon elszomoritó a balmazujvárosi tőzsgyökeres magyar munkásnépnek, amely el van ismerve a legjobb mezei munkásnak, ez a szerencsétlen sorsa, annál inkább, mert az oka nemcsak a rossz termésben, de abban is rejlik, hogy az ujvárosiak ugy ragaszkodnak az ő szülő községük rögéhez, hogy nem akarják azt elhagyni. Háromnégyezer munkás foglalkozik a debreczeni, szoboszlói, böszörményi határban, de ezret meghaladja azok száma, akik munka nélkül vannak. *Rásó* Gyula alispán *felajánlotta, hogy amennyiben az ujvárosi mezei munkások a vármegye egyéb területén bajlandók földmunkálatokat elvállalni, ilyet rögtön szerez nekik.* A vármegye részéről alap hiányában segélyt nem adhatott, mindössze is a községi alapból adandó segélykölcsönökre hatalmazta fel az előljáróságot. Ez azonban nem segit a

bajon, legfeljebb csak pillanatra csillapitja az éhséget. Segiteni kell itt azoknak a tényezőknek, akiknek ez módjukban van, a kormánynak, a társadalomnak és első sorban az ujvárosi földbirtokosoknak és nagybérlőknek. Rásó Gyula alispán már intézett is ebben a dologban felterjesztést a belügyminiszterhez.

— **Elhunyt tablabiró.** *Kálmán* Menyhért debreczeni kir. itélőtáblai biró, kinek nagy tehetségéről tegnapi számunkban hirt adtunk, nincs többé az élők közt. Tegnap délután 5 órakor a közkórházban kiszenvedett. Kálmán Menyhért Zilahon törvényszéki biró volt. Onnan nevezték ki ebben az évben a debreczeni kir. táblához birává. Uj állását május elsején foglalta el. Családja még Zilahon maradt, ahonnan augusztusban szándékoztak Debreczenbe költözni. A napokban a táblabiró megfázott, orbánczot kapott s a baj olyan veszedelmesen terjedt, hogy hétfőn Hutiray dr. kórházi orvos kiszállittatta a kórházba. A bajon azonban segiteni nem lehetett. Tegnapelőtt már elvesztette eszméletét. Aznap este érkeztek meg a kórházi gondnok értesitésére a beteg felesége és kis leánya. Még tegnap ravatalra helyezték és ma délután 5 órakor fogják rövid ima után a közkórház szertartás terméből a pályaházhoz szállitani. Onnan az éjjel 2 óra 50 perczkor induló vonattal Zilahra viszik, ahova holnap délelőtt 10 órakor érkezik és az ottani állomásépületből 11 órakor temetik el. A haláleset nagy részvétet keltett városszerte, különösen birói körökben. A kir. itélőtábla tegnap este kitüzte a gyászlobogót.

— **A hortobágyi vásár elmarad.** Minden évben junius hó 20-án tartják meg a Hortobágyon a marhavásárt. Az idén azonban nem lesz vásár. A Hortobágy zár alatt van és emiatt csak lóvásár lesz, a hasitott körmü állatok vásárja elmarad.

— **Vármegyei hivatalos lap.** A belügyminiszter követeléséhez képest meg fog indulni Debreczenben a vármegye hivatalos lapja. A czime: „Hajduvármegye", szerkesztője Czeglédy Mihály dr. tiszti főügyész lesz. Az uj lapot, tekintettel a megyéhez tartozó városok és községek csekély számára, csupán 70 példányban fogják nyomni. Első száma e hó 30-án fog megjelenni. A megye lapja csakis hivatalos közleményeket és hirdetéseket fog hozni.

— **Faragó Ödön esküvője.** A debreczeni szintársulat jeles és legkedveltebb tagja, Faragó Ödön julius hó 24-én, vasárnap d. e. 10 órakor esküszik örök hüséget Lovassy Jolánnak, Lovassy Károly városi tisztviselő kedves leányának.

— **A kaszinó uj vendéglőse.** A debreczeni kaszinó választmánya tegnap délután tartott ülésén a kaszinó vendéglősének október 1-től kezdve Németh Andrást, a „Bika" szálloda bérlőjét választotta meg.

— **Böszörmény vészkerület.** Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak. A rossz termés éhinséggel fenyegeti a megye lakosságát. A bajt még növeli az állatbetegségek rohamos terjedése. Hajduböszörményből jövő hivatalos jelentések szerint a város területén és határában a száj- és körömfájás oly nagy mértékben terjed a szarvasmarhák közt, hogy Hajduböszörményt vészkerületnek kellett kijelenteni.

— **Köszönet és nyilvános nyugtatvány.** Az iparos tanulók jutalmazásához kegyes adományokkal járultak: Vibirál János asztalos 5, Laczka László géplakatos 10, Hajós Géza kereskedő 1, Lédig Dezső földbirtokos 1, Serli Ede órás 5, Antalfi Ferencz könyvkötő 2, Riesz Henrik kocsigyáros 5, Riesz Lipót czukrász 5 koronával. Fogadják az adakozók az iparos tanoncziskola felügyelő bizottsága s a megjutalmazandó iparos tanulók nevében legszivesebb köszönetemet. Dóczy Gedeon, iparos tanoncziskolai igazgató.

— **Vizsga a zenedében.** A debreczeni zenede tegnap kezdte meg nyilvános vizsgáinak sorát a zeneelmélet és összhangzattannal. A vizsga szép sikeréért egyformán illeti az elismerés Brück Gyulát, a zenede kiváló tanárát, valamint a növendékeket, kik mind igen szépen feleltek. Igy Faller Annuska, Harmath Terézke, Kulcsár Gizella, Weszter Margit, Dörre Illonka, Simonffy Ilona, Boczán Elemér és még sokan. Holnap a gordonka és hegedü tanszak növendékei vizsgáznak.

— **Kőmüvesek memoranduma.** A kőmüvesek tegnap délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében gyülést tartottak. A gyülés tárgya az a hetek óta tartó áldatlan mozgalom volt, melyet a kőmüvesek inditottak az ácsok ellen s melyre az ácsok bojkottal feleltek előbb, aztán pedig békülésre hivták fel a kőmüveseket, de ezek a gyülésre el sem mentek. Tegnap aztán azt határozták, hogy az ácsok által elkövetett sérelmeiket memorandumban terjesztik a miniszter elé. Hát őszintén szólva, a történtek után nem tudjuk, hogy melyek azok a sérelmek, melyeket a békülni akaró ácsok a kőmüveseken ejtettek.

— **Kézimunka kiállitás.** Kedves, meglepő az a kézimunkakiállitás, melyet az izr. elemiiskola leánynövendékeinek munkáiból rendeztek az iskola tanitónői. Még laikus férfiszem is meglepődik azon a szép munkákon, melyek izléses összeállitása a tanitónőket dicséri. A kiállitás két termet foglal el a Simonffy-utczai izr. elemiiskolában. Az egyik teremben igen ügyes *Simonovits* Dezsőné tanitványainak (V— és VI. osztály) a munkái. Legszebben dolgoztak: Emerich Flóra, Liener Sarolta, Goldstein Heléna, Fekete Margit, Markovits Anna és Kohn Malvin. A III. osztály kiállitása *Brief* Ilona tanitónő jó izlését, helyes tanitási rendszerét dicséri. Igen szép munkák: Weisz Ilonka, Hartstein Klári, Lichtman Anna, Braun Emmy, Rozenberg Malvin, Keszler Piroska, Rozner Erzsike és Glück Flóra munkái; különösen egy eszéki szövetből készült, himzett hintaszéktakaró, (Veisz Ilonka készitménye), lapos és keresztöltés asztalteritők (Harstein Klári készitményei) és Lichtstein Anna futói, melyek igazán nagy kézügyességre vallanak. Ebben a teremben van még a két alsó osztály kézimunkái is. Az első osztály apró, leánykáit *Lővinger* Mártonné tanitotta kézimunkára. — Ügyesek a Kenyeres Rózsika és Lővinger Klárika kötései. *Lusztig* Szerénka a II. osztályban tanitotta a kézimunkát és a 7—8 éves kis leányok igazán felülmulják korukat szép munkáikkal. Himzéseikkel és más kézimunkáikkal ez osztályból Lusztig Erzsike, Fried Lili és Ernszt Mártha tünnek ki. — A másik termet teljesen a IV. osztály leánykáinak munkái töltik meg. Ennek az osztálynak olyan ügyes, csinos, izléses és szép kézimunkái vannak, hogy még a felsőbb lányoknak is becsületére válnának. A munkák szépsége, a kiállitás izléses, csinos összeállitása Brief Ilonának, az osztály tanitónőjének érdeme. Az osztálymunkák, melyeket minden növendék egyformán készitett, a terem egyik falát teljesen beboritják s valóban festői látványt nyujtanak. Nagyon szép a kalotaszegi csoportozat, Gonda Margit faldisze, divánpárnák csoportja és a többi. Legszebb, legfinomabb munkákat készitettek: Schreuer Laura, Grünbaum Margit, Gonda Margit, Szántó Magda, Kis Ilonka, Freund Erzsike, Geiger Hilda, Fischer Regina, Birn Aranka, Vizvári Klára, Moskovits Margit, Nagy Margit, Amsel Anna, ifj. Klein Frida, Löbl Hilda és Löfkovics Margit. A valóban szép kiállitásnak sok a nézője.

— **Nem uszhatnak a nők.** Városunk egyik büszkeségét, az országszerte hires „Margit"-fürdőt, tulajdonosa Szikszay Gyula, ez idő szerint nagy költséggel renováltatja, hogy a „Margit"-fürdő ugy külső fényben, mint belső kényelemben teljesen megfeleljen a legmagasabb igényeknek is. A renoválás miatt a fedett uszodát mintegy 8—10 napig csakis a férfiak használhatják.

— **Az iparos tanonczískola épitése.** A városi tanács által az ipariskola épitésére meghirdetett árlejtés tegnap délután járt le. Az ajánlatokat Bészler Károly t. főjegyző elnöklete alatt kiküldött bizottság bontotta fel. Összesen 24 ajánlat érkezett be, melyek közül kettőt, mint elkésettet a bizottság visszautasitott. Az ajánlatok egy része az összes, másik része a csoport munkákra szól. Az árlejtésen részt vett Kaszanyitzky Endre üvegkereskedő, Kerékgyártó István ács, Beér Sámuel czimeres, Kereszturi és Nagy bádogosok, Horváth József ács, Müller Ernő kőfaragó, Biczó Gyula kőmives (föld), Beck S. kőfaragó, Melocco Péter czement, Lukács Vilmos palafedő, ifj. Pető György ács, Piroska Gábor ács, Stégmüller Árpád földkőmives, Kerékgyártó Sándor bádogos, Thiessen Artur mázoló, Blaskovics M. lakatos, kőmives, asztalos, mázoló, üveges, vasnemü, Losonczi István lakatos, vas. Harsányi István asztalos, Szikszay Géza összes kőmives munkákra. A kőmives és földmunkások között a legolcsóbb ajánlat a Biczó Gyuláé. A tanács legközelebb dönt az árlejtések felett.

— **A verekedő őr.** A rendőrségen sirva panaszolta el Bodnár Zsuzsánna 23 éves munkásleány, hogy ma reggel, mikor a dohánybeváltóba ment dolgozni, Horváth Pál ottani őr minden előzetes bevezetés nélkül nekiment, földre teperte s alaposan megverte. A leány sérüléseivel orvoshoz ment, látleletet vétetett fel s panaszt tett a rendőrségen, hol a brutális őr ellen megindították a vizsgálatot.

— **Szobafestők gyülése.** A debreczeni szobafestő, mázoló, fényező, aranyozó és czimfestő segédek szakegylete ma este 8 órakor rendes havi választmányi ülést tart Péterfia-utcza 55 szám alatti saját egyleti helyiségében. A gyülésre ez uton kéri a választmányi tagok pontos megjelenését. Tárgy: Folyó ügyek.

— **Szereti a kaszárnyát.** Nagyon vonzza a szive Fekete Róza Henczidára való csavargóleányt a kaszárnyához. Az éjjel is a Vilmos-huszárlaktanya körül csavargott, amikor a rendőr reáakadt. — Hogy aztán Fekete Rózának sem lakása, sem foglalkozása nincs, haza küldik Henczidára.

— **Tilos a hajtás.** A rendőrség *Kiss* István bérkocsihajtót több nem épen helyes és szabályszerü dolog miatt eltiltotta a bérkocsihajtástól. De hát Kiss István nem tud élni hajtás nélkül, ismét beszegődött az 1. számu egylovas tulajdonosához. Vigan hajtotta a hajtásért rajongó hajtó az 1-est, de a rendőr ráismert, feljelentette és most megbüntetik a fiakerest is, meg a szenvedélyes hajtót is.

— **A sertés konzumvásártér létesitése.** A mérnöki hivatal már elkészitette a sertés konzumvásártér terveit és egybeállitotta a költségvetést. Aczél Géza főmérnök a közgyülés befejezése után, a jövő héten jelentés kiséretében beterjeszti a tanácshoz a terveket és a költségvetést.

— **Veszedelmes kutya.** Tegnap délután a Szent-Anna-utczán Molnár Mihály pénzügyi irodavezető kutyája megharapta Orosz László rendőrfogalmazót. A harapós kis kutya az utczán menő kis gyerekeket is megtámadta. Mivel pedig most ebzárlat van és a kutya nincs szájkosárral ellátva a gazdáját büntetik meg. Pedig nem is lenne olyan nagy áldozat az ebtulajdonosoktól, ha a járókelők megvédelmezésére szájkosárral látnák el kutyájukat.

— **Részeg leány.** A részeg férfi is utálatos, de ezerszerte inkább az a részeg nő. Ma korán reggel a Hatvan-utczán holtrészegen találták Nagy Eszter munkás leányt, kiről kiderült, hogy már Debreczen területéről kitiltották.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Forgács Eszter ev. ref. 15 hónapos, Kozma Juliánna ev. ref. 74 éves, Zsufos József ev. ref. 14 hónapos, Katona Piroska Eszter 2 hónapos, Németh András ev. ref. 8 hónapos, Kálmán Menyhért ev. ref. 45 éves, Szabó Eszter ev. ref. 2 hónapos, Jóna István ev. ref. 81 éves.

— **Csavargó leány.** Az éjjel bekisérték *Bánki* Juliánna érmihályfalvi csavargó leányt, kit több izben megbüntetett és kitiltott már a debreczeni rendőrség. Az éjjeli hölgyet ismét hazatolonczolják.

— **Megrágalmazott polgármester.** Egy pesti lap nyomán tegnapi számunkban mi is megirtuk, hogy dr. Szentesi Tóth Kálmán Karczag város polgármestere megőrült s hajmeresztő módon gyilkolta meg feleségét. Mint értesülünk, a hir nem felel meg a valóságnak. Dr. Szentesi Tóth Kálmán tegnap a fővárosban járt s elmondotta, hogy az egész ügy rágalmazó munkája, ki ellen a rendőrség már nyomozást is inditott. Karczagon városszerte felháborodással tárgyalják ügyet és a város rendkivüli közgyülést tartott és a kinos ügy felett megbotránkozásának kifejezést adva, a polgármesternek bizalmat szavazott.

— **Egyptom Debreczenben.** Tegnap este nehány másodperczig egyptomi sötétség uralkodott Debreczenben. A légszeszlángok lassan kisebbedtek s a legnagyobb részük el is aludt. A sötétségnek az volt az oka, hogy az egyik légszeszgyári fütő elvesztette a tartány váltást. Ugyanis, ha egyik tartány kiürül, előbb a tele tartányt nyitják ki, aztán zárják el a másikat. Az este a fütő ezt tévesztette el s elzárta az egyik tartányt, mielőtt a másikat kinyitotta volna s igy nehány másodperczig sötét volt a város.

— **Öngyilkos kereskedő.** Weiner Bernát, a Fürst és Weiner pozsonyi butornagykereskedő czég főnöke, az elmult éjjel lakásán felakasztotta magát és meghalt. Hátrahagyott levelében öngyilkossága okául nagyfoku idegességét hozta fel.

— **Öngyilkos asszony.** Ma délután a házasélet viszontagságainak ismét halottja van. Varga Jánosné Orosz Juliánna 32 éves dohánygyári munkásnő Hajó-utcza 12. sz. alatti lakásán ma délután fél 3-kor marólugos gyufüoldatot ivott. Azonnal beszállitották a közkórházba, ahol eszméletlenül fekszik. Valószinü, hogy öngyilkosságának az az oka, hogy a férje rosszul bánt az asszonynyal s hogy szeretőket tartot, amit az asszony többször szemére vetett. Az öngyilkos jelölt asszony állapota válságos.

— **Óriási tüzvész egy gőzösön.** A General Slocum gőzös, amelyen a német lutheránus Szent-Márk egyház vasárnapi iskolája kirándulást tett, New-Yorkból az Eastiveren Helgate mellett meggyuladt és a lángok majdnem teljesen elpusztitották. Több száz ember — 500-ról beszélnek — többnyire gyermekek odavesztek. Egy később érkezett táviratunk a nagy szerencsétlenségről ezeket jelenti. A tüz, mely ma a General Stocum gőzösön kitört, oly gyorsasággal terjedt, hogy lehetetlen volt már a csónakokat leereszteni. A Helgatenél két oldalt lévő szikiák lehetetlenné tették, hogy a hajót partra kormányozzák. Ezért a hajót vontató gőzösökkel a Nort Brotern szigetre vontatták és ott zátonyra helyezték. A hajó viharteteje csakhamar összedült. Egy szemtanu azt mondja: A gőzös gőzsipjából vészjeleket adva hajózott felfelé a folyón. A fedélzetről 50—1000 személyt láttam a vizbeugrani, többnyire nőket és gyermekeket. Midőn a hajót a North Brotern szigetre vontatták, helyzete olyan volt, hogy senki nem érhette el uszva a partot. Sok embernek, akik a viharteto összedülése idején a fedélzeten voltak, el kellett pusztulnia a lángokban.

— **Egy czigány asszony merénylet.** Az alábbi hihetetlennek tetsző esetet jelentik nekünk Kétfél községből. Egy öreg czigányasszony megjelent a közelmult napok valamelyikén özv. Ozmor Anna ottani lakosnál, kinek kártyát akart vetni. Nem használt semmi kérés, sem rábeszélés, az özvegy nem akart kártyát vettetni magának azt mondta, hogy ő nem hisz ebben a babonában. Az öreg czigányasszony erre valami fehér port vett elő és azzal teleszórta az özvegy ruháját. A portól az asszony csakhamar elaludt, mire a czigányasszony feltörle a szekrényeket, honnan mintegy 500 korona értékü értékeket lopott el. A tolvaj czigányasszonyt most nyomozza a csendőrség.

— **Nagy Lajos** ujonnan szervezett zenekara ma este a Magyar Király kávéházban zeneestélyt tart.

— **Molnár Jenő** fiatal, törekvő kereskedő lapunkban megjelent hirdetésére felhivjuk olvasóink figyelmét.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyitási müterme Piacz-utcza 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiállitás a müterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

— **Igen olcsó ajándéktárgyak,** háztartási czikkek és gyermekjátékok olcsó, szabott árak mellett Mentze Henrik ujdonságok áruházában Piacz- és Szent-Anna-utcza sarkán.

— **Vásár a fabódéban.** Olvasóink közül azok, akik olcsón szép és jó árukat óhajtanak venni, látogassák meg Stein László Degenfeld-téren felállitott fabódéját, ahol a legnagyobb választékban szerezheti be mindenki szükségletét a dusan felhalmozott raktárból. Bővebb magyarázattal szolgál különben lapunkban megjelenő hirdetése.

— **Rajzok** másolását és készitését elvállalja müegyetemi hallgató. Szives megkeresések Széchenyi-utcza 18. szám alá kéretnek.

TAVIRATOK.

(Érkezik d. u. ½2 órakor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőházból.

Budapest, junius 16.

A képviselőház mai ülése elején Tisza miniszterelnök beterjesztette az állami számvevőszék jelentését.

Az indemnitási vita folytatásánál *Lengyel* Zoltán és utána *Buzáth* Ferencz visszautasitották a javaslatot, mert a kormány nem teljesiti a nemzet kivánságait. Fenyegetnek az obstrukczióval, amelyre a miniszterelnök elég okot ad.

Eötvös Károly szintén a javaslat ellen szól. Simonyi Samadam Sándorral szemben megjegyzi, hogy a nemzet bünhödött, de nem vétkezett. Tisza ellen fordulva, előhozza, hogy a miniszterelnök nem tudja megvédeni a horribilis hadügyi kiadásokat, azért folyamodik a statisztikához.

Orosz-japán háboru.

Budapest, junius 16. Londonból érkező tudósitás szerint a liavtongi félszigeten álló japán sereg észak felé előrenyomul. — Ütközet várható.

Elhalt főrend.

Budapest, junius 16. *Sonntagh* Pál főrendiházi tag, a képviselőház volt alelnöke, ma meghalt.

Ezer ember tüzhalála a v zen.

Budapest, junius 16. New-Yorkból érkező táviratok a szörnyü **hajókatasztrófa** részletét hozzák.

A *General Slocum* nevü gőzösön a német lutheránus Szent-Márk egyház iskolájának hallgatói kirándulást tettek az Eastriveren. A hajó estefele Helgate mellett meggyuladt. A tüz a tetőnél keletkezett és csakhamar elboritotta a zsufolásig tömött hajót. **A hajónlevők egy része odaégett, a másik rész menekülni akarva a vizbe ugrott és ott lelte halálát.** Este fél 7 órakor a hajót vontató gőzösökkel a North Brotern szigetre vontatták. **Eddig több mint ötszáz halottat szállitottak partra,** de azt hiszik, hogy a halottak száma ezernél is több.

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósitása.

— Déli zárlat. —

	— junius 16
Buza októberre	9·04—9·05
Rozs októberre	6·81—6·82
Tengeri juliusra	5·20—5·21
Tengeri augusztusra	5·32—5·33
Tengeri 1905 májusra	5·50—5·52
Zab októberre	5·85—5·86
Repcze augusztusra	—·—·—

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Évzáró vizsgálatok az ev. ref. elemi iskolákban. A debreczeni ev. ref. egyház fiu- és leányiskoláinak az 1903.—4. tanévet berekesztő vizsgái következő helyen és időben fognak megtartatni.

A) **A nagytemplomban:**

Vizsgát vezető lelkész: *Jánosi Zoltán.*

Junius 20-án d. e. Eötvös-utczai fiuiskola III. osztály, Tanitó: Dávid Mihály, d. u. Mester-utczai leányiskola IV osztály. Tanitó: Lada Sándor. 21-én d. e. Egyháztéri leányiskola V. VI. osztály. Tanitó: Sáfár László, d. u. I. II. osztály. Tanitó: Kálmán Lajosné. 22 én d. e. Eötvös-utczai fiuiskola I. osztály. Tanitó Szécsényi István, d. u. Eötvös-utczai leányiskola III. osztály. Tanitó: Kaniszay Endréné. 23 án d. e. Csapóutczai III. osztály. Tanitó: Pap Gusztávné, d. u. V. VI. osztály. Tanitó: Szemere Lajos. 24-én. d. e. Rákóczi-utczai IV. osztály. Tanitó: Szemere Lajosné, d. u. Mesterutczai I. osztály. Tanitó: Szabó Vilma. 25-én d. e. Eötvös utczai fiuiskola IV. osztály. Tanitó: Sz. Szabó László, d. u. Bethlen-utczai leányiskola I. II. osztály. Tanitó: Konrád Irén. 27-én d. e. Eötvös-utczai fiuiskola II. osztály. Tanitó: Varjas Bálint, d. u. Eötvös-utczai leányiskola I. II. osztály. Tanitó: Nagy Erzsébet.

B) **A kistemplomban:**

Vizsgát vezető lelkész: *Dicsőfi József.*

Junius 20-án d. e. Egyháztéri fiuiskola IV. osztály. Tanitó: Dávid Sándor, d. u. Egyháztéri fiuiskola VI. osztály. Tanitó: Káposztás Imre. 21-én d. e. Jókai utczai I. osztály. Tanitó: Szabó Péter, d. u. Csap-utczai leányiskola III. osztály. Tanitó: Kiss András. 22-én d. e. Csap-utczai fiuiskola III.—IV. osztály. Tanitó: Szentjóbi Kálmán, d. u. Csapó-utczai leányiskola II. Nagy Károly. 23-án d. e. Csap-utczai leányiskola II. osztály. Tanitó: Káposztás Imréné, d. u. Egyháztéri fiuiskola V. osztály. Tanitó: Nagy Imre. 24-én d. e. Jókai-utczai fiuiskola II. osztály. Tanitó: Szőke János, d. u. Egyháztéri fiuiskola III. osztály. Tanitó: Komlóssy Imre. 25 én d. e. Egyháztéri fiuiskola I. Tanitó: Alföldi Béla, d. u. Egyháztéri fiuiskola II. osztály. Tanitó: Varsányi Imre. 27-én d. e. Csapó-utczai leányiskola I. osztály. Tanitó: Kiss Julia.

C) **A Kossuth-utczai templomban:**

Vizsgát vezető lelkész: *Szele György.*

Junius 18-án d. e. Pacsirta-utczai fiuiskola III. osztály. Tanitó: Csurka István, d. u. Pacsirta-utczai fiuiskola II. osztály. Tanitó: Háló Sándor. 20-án d. e. Kossuth-utczai leányiskola III. osztály. Tanitó: Boros Ferencz, d. u. Csonka-utczai fiuiskola I. osztály. Tanitó: Kiss Lajos. 21-én d. e. Csonka-utczai fiuiskola IV. osztály. Tanitó: Kalmár Ignácz, d. u. Pacsirta-utczai fiuiskola I. osztály. Tanitó: Szendi Imre. 22-én d. e. Pacsirta-utczai fiuiskola V. osztály. Tanitó: P. Pap Ignácz, d. u. Pacsirta-utczai fiuiskola IV. osztály. Tanitó: Tassi Miklós. 23-án d. e. Csonka-utczai leányiskola I. osztály Tanitó: Tóth Erzsébet, d. u. Csapókerti leányiskola I. II. osztály. Tanitó: Veress Gyula. 24-én d. e. Pacsirta-utczai fiuiskola V. osztály. Tanitó: Kovács Mihály, d. u. Csonka-utczai leányiskola II. osztály. Tanitó: Törő Mihályné. 25-én d. e. Csonka-utczai fiuiskola II. osztály. Tanitó: Tóth Sándor, d. u. Kossuth-utczai leányiskola IV. osztály. Tanitó: Mester Erzsébet. 27-én d. e. Csonka-utczai fiuiskola III. osztály. Tanitó: Varga Béla, d. u. Csapókerti fiuiskola I. II. osztály. Tanitó: Szabó István.

D) **Az ispotálytemplomban:**

Vizsgát vezető lelkész: *K. Tóth Kálmán*

Junius 20-án d. e. Ispotálytéri leányiskola V. VI. osztály. Tanitó: Herczeg János, d. u. Miklós-u. leányiskola IV. osztály. Tanitó: Zong János. 21-én d. e. Ispotálytéri fiuiskola II. III. osztály. Tanitó: Kerékgyártó József, d. u. Ispotálytéri fiuiskola IV. osztáy. Tanitó: Horkay Lajos. 22-én d. e. Vigkedvü Mihály-utczai leányiskola III. osztály. Tanitó: Simon István, d. u. Teleki-utczai fiuiskola I. II. osztály. Tanitó: Ökrös István. 23-án d. e. Homokkerti fiuiskola I. II. osztály. Tanitó: Tordai Gábor, d. u. Miklós-utczai leányiskola I. II. osztály. Tanitónő: Konrád Mária. 24 én d. e. Ispotálytéri fiuiskola I. osztály. Tanitó: Barcza Barna, d. u. Vigkedvü Mihály-utczai leányiskola I. II. osztály. Tanitónő: Szőke Jánosné helyett Juhász Izabella. 25-én d. e. Ispotálytéri leányiskola I. II. osztály. Tanitónő: Szatmári Julia, d. u. Miklós-utczai leányiskola III. osztály. Tanitónő: Előry Mária. 27-én d. e. Homokkerti leányiskola I. II. osztály. Tanitónő: Zong Julia, d. u. Telekiutczai fiuiskola III. osztály. Tanitó: Mészéros József.

A vizsgálatok kezdete délelőtt 9, délután 3 és fél órakor.

Jegyzet. 1. Az évet záró és hálaadó istentisztelet junius hó 18-ik napján, reggeli 8 órakor a nagytemplomban és a kistemplomban fog megtartatni. Ez ünnepélyes alkalomra a nagy- és Kossuth-utczai templomban vizsgázók a nagytemplomban, a kis- és ispotálytemplomban vizsgázók pedig a kistemplomban jelenjenek meg. 2. Az ev. ref. iparos tanulók vallásvizsgái junius hó 19-ik napján délelőtt 11—12 és délután 5—6 óráig tartatnak meg saját tantermeikben. 3. Az ev. ref. ismétlő-iskolai tanulók vizgái junius 26-án, délelőtt fél 11—12 óráig szintén saját tantermeikben tartatnak meg. Mely vizsgálatokon való megjelenésre és az iskolai évet záró istentiszteleten leendő résztvételre az érdekelt szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghivjuk. Debreczen, 1904 junius 8.

Kiss Albert,
ev. ref. iskolaszéki elnök.

KÖZGAZDASÁG.

Helyi malomiparunk.

Debreczen, junius 16.

Mostanában különösen sokat foglalkoztatta érdekelt köreinket azon kedvezőtlen jelenség, hogy miképen volna korlátozható a vidéki malmok lisztbehozatala városunkba akkor, midőn éppen ezen iparágban oly számottevő tényezők, mint az „István"-malom, oly nagy gyártó képessége és kitünő lisztjeivel állandó rendelkezésünkre áll.

Amint halljuk, az „István" malom igazgatósága legutóbb is foglalkozott ezen idegen lisztek beözönlésével és kisérletképpen azon határozatot hozta, hogy a liszt elárusitással állandóan foglalkozó helybeli kereskedők eddig élvezett kedvezményeit felemeli azért, hogy teljesen megszüntesse azon okokat, melyek az idegen lisztek forgalmazását eredményezték.

Ezen kedvezményeket kiterjeszteni kivánja Csanak József, Mayer Jenő, Csengeri Ignácz, Ganovszky Lajos, Deutsch Albert és fia, Félegyházi János, Báthori József, Várray József, Püspöki Lajos, Pálmafy Pál, Koncsek Géza, Várai János, Parthi Ferencz, Gőczey István, Vass János, Czeglédy József, Rankai Béla, Rankai György, Kántor István, Lelesz László, Gyuricska János, Fritsch Károly, Kovács Mihály, Balogh M. J., Dávid Zoltán, Darvas Miksa és Takár Sándor helybeli kereskedő urakon kivül még azon többi helybeli kereskedő urakra is, kik bár még ez idő szerint idegen lisztet forgalmaznak, de állandó összeköttetést kivánnak a jövőre nézve létesiteni.

Ily értelemben megbizta egyidejüleg Deutsch Albert és fiai czéget arra is, hogy kartársait felkeresve, ujabb összeköttetéseket létesitsen s az ujabb arány szerinti kedvezményeket részükre is kiterjeszthesse, akár közvetlen, akár közvetitési üzletekre.

Mi elismeréssel üdvözöljük e reformot, mert ez intézkedéssel már megszoritást látunk az idegen lisztek indokolatlan beözönlésénél, méltányos kiegyenlitését találjuk a kereskedelmi érdekeknek, a fogyasztó közönségnek pedig feltétlen előnyére fog szolgálni.

REGÉNYCSARNOK.

A boldogság.

— Franczia regény. —

(Folyt. és vége.)

42

— Olyan valakit, ki nem akarja kitatálni, mit meg nem mondanak neki élő szóval. Hogy ez ember megérthesse magát azon valakivel, Fülöp ur rettenthetetlen önbizalmával kellene birnia. Megkisérlém elsajátitani azt s csak azt óhajtottam, hogy dicséretei által felvillanyozni birjak azon bátorsággal, mely mindig hiányzott nálam; de most tanárom már eltávozott s én nem tudom, hogy valóban csinosnak és eszesnek talál-e, mert kezdek kételkedni abban.

— Mariánna, Mariánna! — kiáltott fel Péter, térdreborulva keresztleánya előtt, ha te megértetted szivemet, daczára félénk tartózkodásomnak, tudom, megbocsátod ezt nekem, mert eléggé megbünhödtem érette a mai napon.

— Nekem is kell valamiért kérnem bocsánatát, nekem is van bünöm — felelt Mariánna.

Elolvastam önnek naplójegyzeteit, keresztatyám.

Kiejtette zsebéből tegnapelőtt, mialatt nekem beszélt Gaucher Fülöpről; a könyvecske ott maradt a füvön s visszajövet megtaláltam. Azt hittem rajzalbum s vázlatokat tartalmaz, minőket ön gyakran készit séta közben. Felnyitottam, megláttam nevemet... s bevallom, olvasni kezdtem, az egészet átolvastam s csak midőn átmentem önökhöz, magammal vittem a könyvet s minden szó nélkül letettem vadásztáskája mellé az asztalra. Ebből áll vétkem.

E könyvből megtudtam, hogy ön kétkedik vonzalmamban és hogy fájdalmas, önnek nem számithatni reá. Látni akartam, hogy vajjon féltékeny lesz-e az uj kérőre, ha szeretetreméltó kivánok és tudok lenni irányában és most már...

— És most már — kiáltott fel André asszony — keresztatyád boldog, mert hiába igyekezett rejtegetni buját, én mégis beláttam szivébe s kitaláltam, hogy miért ócsárolja, kárhoztatja magát annyira!

— De hisz én nem vagyok reád érdemes, Mariánna — szólt Péter, ki rettegését nem birta még egészen legyőzni. — Ön nem érek annyit, mint te! Te egy imádandó lény vagy, amig én...

— Ne mondja el, mit tart maga felől, — vágott szavába élénken Mariánna; — eleget mondott már előttem, mindazt, mit csak ki tudott gondolni arra, hogy elvegye kedvemet önt szeretni, de nem sikerült.

Hat éve, hogy ezt fejembe vettem. Mikor legelőbb önre kezdtem gondolni, nem hittem, hogy ily sok ideig kelljen visszatértére várnom.

De én vártam, mindig csak vártam, azon csendes türelemmel, melyet itt falun kora gyermekségünk óta meg kell szokni. Végre hazaérkezett, de magatartása elvette minden barátságomat, mert jól láttam, hogy le akar mondani a szerelemről s megtalált

ruhája nélkül azt hittem volna, hogy minden el van veszve reám nézve. Erőt s bátorságot meritettem ujolag, látva, hogy akarata ellenére is gondol reám és aztán ma reggel... két könnycseppet láttam csillogni szemében.

Valljuk be bátran, hogy szeretjük egymást és hogy most már lehetetlen volna nekünk egymás nélkül élni.

— Valóban lehetetlen! — felelt André Péter — mert soha két ennyire rokonlélek, mint a miénk, nem találkozott még össze. Tartózkodó, zárkózott létünkre ugyanazon nemü őszinteséggel, ugyanoly egyenes lélekkel birunk mindketten.

Izléseink ugyanazok és egyaránt akadályozva érezzük magunkat mások előtt nyilvánitani azt, de egyaránt érezve szükségét, hogy egymásnak felfedezzük s közösen élvezzük ez egységet. Mindketten imádjuk a természetet, szeretjük a szabad mezőt, egymástól elválasztva ábrándosan szerettük azt, most egyesülten elragadtatással fogjuk szemlélni! De hidd el, hogy a mi leginkább hiányzott nekünk, hiányzott mindkettőnknek, az a való szerelem, a megosztott szerelem, azon határt nem ismerő bizalom, mely egy más lényben egészen feltalálja hasonmását. Oly szivet ajánlok fel neked most negyven évvel, mely eddigelé csak ábrándokból táplálkozott s ily szüz szerelmet rejt magában. Fogadd el azt mint sajátodat, mert te leszel reám nézve minden, mult, jelen, jövő boldogsága.

Már jó késöre járt az idő, midőn Péter és anya odahagyták Validat-t. André asszonynak kedve volt egy darabocskáig gyalog menni s azután felült a szekérbe s hagyta a fiatalokat követni őt, mert érezte, hogy azoknak sok mondani valójuk lesz egymásnak és Mariánna, kinek visszatérő utjára rendelkezésre állt szekere, egész Dalmorigment keresztatyja karján, kit ismét elkezdett tegezni s egyszerüen Péternek szólitani.

— Minő éj! — szólt ez, felpillantva kedvesével együtt a csillagos égre, — minő éltető a lég, mily balzsamot lehellő minden növény! Azt hiszem, ma este a föld is s meg a kövek is érezni tudnak. Soha nem láttam ennyire tiszta fénylő csillagokat és ugy tetszik nekem, mintha egy tündérkertben járnánk, amely tudtunkon kivül lett ide varázsolva ma reggel óta.

Oh! ha ennyire boldog lettem volna fiatal éveimben, bizonynyal nagy költő, vagy hires festő vált volna belőlem.

— Istennek hála, hogy nem lettél egyik sem — felelt Mariánna, — mert akkor ugy találnád, hogy én, aki a szép dolgokhoz mitsem értek, igen alant állok hozzák képest; de igy nem tudnám kifejezni, miért szeretem annyira a természetet, még annál jobban szeretem azt. Fülöp ur egész borzadályt keltett bennem ma, midőn oly visszatetszö tudákossággal kezdte taglalni azt, hogy hogyan és mit lát ő.

Nem, ennek kifejezésére nem találhatni szavakat és én azt hiszem, mentől több szót vesztegetnek reá az emberek, annál kevesebbet képesek látni.

És higyj nekem, Péter, a természet szépsége hasonló a szerelemhez. Az is benn a szivben él s nem kell róla igen sokat beszélni, mert kicsinyitve tünik az fel mindig, mit az ember szóval akar ismertetni. Midőn én ábrándozom, nem tudnám megmondani, mi megy végbe keblemen, csak azt látom, mi köztem s az ég között létezik. Én különben e részben nem jöhetek számitás alá; ha én reád gondolok, nekem ugy tetszik, hogy a te lelked lakozik bennem s én nem létezem többé.

És reám nézve ez a boldogság, a költészet, a tudomány.

Miután Mariánna felült szekerébe s haza indult, Péter felment szobájába s a következő levelet kapta asztalán, melyet Fülöp hagyott hátra.

„Kedves Andrém! Visszajöttem ide, hogy összeszedjem portékáim s azonnal indulok is utra, köszönetet mondva önnek a szives fogadtatásért, melyet házában tapasztaltam. Az nem az ön hibája, hogy csinos szomszédnője gunyt üzött belőlem. Csak egyedül az enyém: jobban nyitva kellett volna tartanom szemeimet s idejekorán észrevennem ön iránti előszeretetét, melyet nem vallott ugyan be nekem, de melyet nem sikerült éppen egész végig elrejtenie előlem. Azon esetben nem lettem volna három óra hosszat szerelmes belé; de ezek oly fajta szerelmek, melyekbe bele nem hal az ember és én jó barátja maradok önnek, valamint neki is, mert valóban kedves nő és szivemből szerencsét kivánok önnek boldogságához.“

Másnap kihirdették a templomban az André és Chevreuse Mariánna között kötendő házasságot.

30 krajczár

1 liter kitünő hegyi bor kivánatra házhoz szállitva a

MOLNÁR JENŐ

Szent-Anna-utcza 36. sz. a.

ujonnan megnyilt füszer, csemege- és bor üzletében.

Mindennemü gyógy és ásványvizek

a legfrissebb töltésben kaphatók:

Fritsch Károly

füszeráru-üzletében,

Fötér, a „Bika“-szállodával szemben.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Védjegy.

Szép bajusz

nyerhető a hires Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjob az összes bajuszpedrő készitmények között. A bajuszt nem töri, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem kemenyedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotscnek V. Emil

utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utcza 8. sz.

Valamint Tóth Béla gyógyszertárában.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak

Szent-Annai szőlőtelepének

„asztali-bor“

termését megszereztem és azt literenként 30 krajczárért árusitom.

Hektoliter vételénél engedmény.

Állandó raktár különböző hegyi és csemege borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

A ki

olcsón, jól, praktikusan és modernül

épitkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. épitész

irodájához **Debreczenben Hunyadi-u. 21.**

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészitését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozást vagy bármily épitkezéshez tartozó munkát elvállal.

Épitkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészit a kőmives, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. — Épülő iparosoknak olcsón készit tervrajzokat, költségvetést

A fürdőre utazó közönség figyelmébe!

Ajánlható az **amerikai vegyészeti ruhatisztitó intézet Vár-utcza és Csapó-utcza sarok,** a hol a legnagyobb gonddal és szakértelemmel végeztetnek mindennemü férfi és női ruhák, kelengyéknek stb. tisztitása, valamint kifogá talan javitása. A felvállalt ruhákat megbizói kivánatára a csomagolás külön felszámitása nélkül bárhova elküldi.

Javaslatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemü katarrhusos megbetegedesi szivizom betegségek es abból eredő asthmatikus bajok valamint vérszegénység stb:

Gleichenberg gyógyhely.

Saison Május 1-től szeptember végéig.

Alkalikus-muriatikus forrsok: **Constantin és Emma-forrás**; alkalismuriatikus szénsav: **János-forrás** tiszta szénsav: **Klausen-forrás, savó, sterilizált tej,** (száraz táplálás), **kefyr. forrás-só** belelegzés, **fenyőfüggöz** belélegzés, mindkettő külön kabinokban; **légzési készülék. pneumatikus kamarák, édes ásványviz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénsava fürdők szivizom betegségeknél, fenyőtü aczélfürdők. Nagy vizgyógyintézet, telepkura. Lágy, langyos, meleg, pormentes, szélcsendes levegő erdős fekvésben.**

Felvilágositást és prokpektust ingyen. — Lakás és kocsi-megrendelések az igazdatóságnál Gleichenberg.

Apró hirdetések.

Dija 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betükkel nyomatott szó 4 kr. 8 fillér.

ÁKÁCZMÉZ, friss pergetésü, kapható kilónként 60 krajczárért. G Szabó Kálmán méhészetében, Kórház-u. 1.

Napernyők

szines és fekete,

En-tout-cas-k

Csipke-napernyők

legnagyobb választékban

kaphatók

Boszna y J. és Társa

divatárúházába,

Debreczen, Kossuth-uteza 5.

Üzlet a fabódéban!

Ház lebontás miatt a Keryérpiaczon levő dus választéku raktáramat a szemben, ez alkalomra épitett **fabódéba kellett áthelyeznem.**

Ezen körülmény igen jó alkalmat ad arra, hogy üzletemben levő óriási mennyiségü áruimat apasszam; oly formán, hogy tekintve a házbér csekélységét és raktárom tulzsufoltságát

azoknak árát rendkivül leszállitom.

Szives tudomására hozom tehát a tisztelt vevőközönségnek, hogy ezen ritka, kedvező alkalmat minél hamarabb kihasználni sziveskedjenek.

Raktáromon találhatók: az idény legujabb és legszebb női divat ujdonságai szövetek, vásznak, készruhák, zseb és fejkendők, kartonok, batistok. zefhirek, paplanok, harisnyák nap- és esőernyők, bluzok, férfi- es női ingek, gallérok stb. stb. nagyválasztékai.

Számos látogatást kér tisztelettel

Stein László

Degenfeld-tér.

Heti gyártás 15.000 pár czipő.

TURUL czipőgyár részv. társaság

az ország legnagyobb czipőgyára.

Feltünést keltő árak!

Állandóan 1000 munkást és tisztviselőt foglalkoztat.

Női bőr czugos czipő **2 40 frt**	Női füzős czipő, fekete és szines **2 80 frt**	Női gombos bőrczipő fekete v. szines **3 frt**	Női füzős czipő box bőr **3 75 frt**
Férfi czugos czipő, boritott és sima **2 50 frt**	Férfi bőr füzős czipő **3 frt**	Férfi czugos vagy füzős Boxcalf **4 25 frt**	Szines női bőr félczipő **2 frt**
Női bőr félczipő **2 frt**	Női, szürke vitorla vászon félczipő **1 frt**	Férfi szürke vitorlavászon fél czipő **1 20 frt**	Női félczipő gumival **1 20 frt**
Fekete és szines, füzős czipők gyermekek részére **90 krtól**	Leánygombos félczipő **1 70 frtól**	Leány füzős bőrczipő szines v. fekete **1 60 frtól**	Női szalon czipő **1 50 frt**

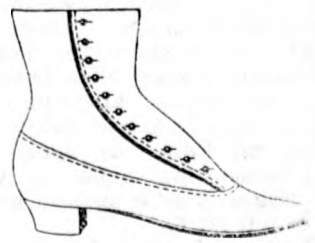

Elegáns, tartós, kényelmes és olcsó.

Állandóan 1000 munkást és tisztviselőt foglalkoztat

Főraktár Debreczen, Piacz-utcza 50. szám.

92 saját raktár a bel- és külföldön.

Debreczen, nyomatott a város könyvnyomdájában. 1904.